

Kuukausiraportti – huhtikuu 2024

1364/02.00.02/2024

Aluehallitus 29.05.2024 § 106

Lisätiedot	Talusojohtaja Ismo Rouvinen ismo.rouvinen@siunsote.fi Puh. 013 330 4506
Päätösehdotus	Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi: Aluehallitus merkitsee kuukausiraportin huhtikuulta tiedokseen.
Päätös	Hyväksyttiin.
Selostus	<p>Aluehallituksen hyväksymän talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti toiminnan ja talouden toteutumista käsitellään kuukausittain johtoryhmässä, laajennetussa johtoryhmässä sekä aluehallituksessa. Lisäksi taloudesta ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksilla aluevaltuustolle, aluehallitukselle ja tarkastuslautakunnalle. Osavuosikatsauksia tehdään kolme kertaa vuodessa; tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan. Talouden toteutumista on arvioitava kokonaisuutena ja aluehallitukselle laaditaan tulosenuste sekä katsaus strategisten mittareiden ja strategisen uudistusohjelman toteumasta kuukausiraportoinnin yhteydessä.</p> <p>Strategiset mittarit</p> <p>Hyvinvointialueen strategiset mittarit on johdettu strategisen uudistusohjelman viidestä kärjestä eli menestystekijästä. Strategiset mittarit (taulukko 1) ovat aluehallitukseen ja -valtuustoon nähden sitovia.</p> <p>Tavoitteenamme on, että toimintamme on asiakaslähtöistä ja laadukasta. Asiakaskokemusta mitataan NPS-tunnusluvun avulla kaikilla palvelutuotannon toimialueilla. Organisaatiotasoisesti tavoitetasoksi on asetettu, että $NPS > = 75$.</p> <p>Asiakaspalautejärjestelmän käyttöönottoprojekti on edennyt kevään aikana ja mittaaminen saadaan käyntiin toukokuussa. Mittari alkaa päivittymään toisesta osavuosikatsauksesta eteenpäin.</p> <p>Tavoitteenamme on järjestää asukkaillemme heidän tarvitsemansa palvelut oikea-aikaisesti ja lakisääteisissä ajoissa. Palvelujen saatavuutta arvioidaan ”liikennevalomallin” avulla: punainen < 80 %, keltainen 80–90 % ja vihreä 90–100 % palveluista toteutuu lakisääteisessä ajassa. Tätä</p>

mittaria on mahdollista tarkastella kuukausittain. Hyvinvointialueetasolla toimialueiden mittareiden keskiarvo on huhtikuun lopussa 90,1 %, joten mittari on tavoitteessa. Vuoden 2024 aluevaltuuston hyväksymässä talousarviossa on määritelty lisäpanostukset palvelujen lakisääteisyys saavuttamiselle, joten tarkempi seuranta tapahtuu strategisen uudistusohjelman yhteydessä.

Tavoitteenamme on, että hyvinvointialueella on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Tavoittelemme henkilöstön sairauspoissaolojen vähentämistä vähintään viidellä prosentilla vuoden 2023 tasosta. Huhtikuun lopussa sairauspoissaolot ovat vähentyneet edellisvuodesta 6,3 %, joten mittari on tavoitteessa.

Tavoitteenamme on, että toimintamme on taloudellisesti kestäväällä pohjalla. Hyvinvointialueen rahoitusmallissa vuosikate on tunnusluku, jonka perusteella tulevien vuosien lainanottovaltuudet määritellään. Vuoden 2024 tavoitteena on, että vuosikate on vähintään miljoona euroa. Hyvinvointialueetasolla tavoitteen toteutumista seurataan tilikauden tulosten perusteella kuukausittain. Huhtikuun taloustietojen perusteella vuosikate olisi asettumassa noin -14,0 milj. euron tasolle, joten taloustavoite ei olisi toteutumassa. Tavoitteen saavuttaminen vaikeutuu mitä pidemmälle vuosi etenee.

Tavoitteenamme on, että olemme luotettava organisaatio asiakkaillemme ja työntekijöillemme. Tämän tavoitteen toteutumisesta saadaan tietoa vuosittain toteutettavalla Luottamus & Maine-tutkimuksella. Tavoitteena on, että organisaatiomielikuva kehittyy myönteiseen suuntaan ja sijoitumme viiden parhaan joukkoon hyvinvointialueiden vertailussa. Luottamus & Maine-tutkimus valmistuu kuluvan vuoden toisella puoliskolla, jolloin mittari päivittyy.

Talousarvion toteutumiseen liittyvät riskit

TA24-kirjaan on sisällytetty talousarvion toteutumiseen liittyviä taloudellisia riskejä. Talousarvioon on sisällytetty valtionrahoituksen kasvun (2,53 %) suuruinen kustannusten kasvu, mikä ei alkuvuoden toteuman perusteella ole riittävä. Strategisen uudistusohjelman toteutumisessa on tunnistettu haasteita. Uudistusohjelmaan tuotiin korvaavia toimenpiteitä ensimmäisessä osavuositarkastuksessa, jotta ohjelmaan liittyviä riskejä saataisiin pienennettyä.

Kuluvana vuonna on tärkeää seurata strategisena riskinä olevaa hyvinvointialueen arviointimenettelyn mahdollisuutta.

Taulukossa 2. on arvioitu arviointimenettelyn taloudellisten kriteerien toteutumista tunnuslukujen perusteella. Tällä hetkellä näyttää, että vuosikate pitäisi olla kuluvan vuoden tilinpäätöksessä vähintään 15–17 milj. euron tasolla, jotta edellytykset eivät realisoituisi. Tällä hetkellä olevan talousennusteen perusteella vuosikate on jäämässä reilusti negatiiviseksi. Tällä hetkellä lähes kaikilla hyvinvointialueilla arviointimenettelyn kriteerit täyttyvät, minkä vuoksi valtiovarainministeriön kynnys käynnistää arviointimenettelyprosesseja on

oletettavasi tänä vuonna korkea. Kriteerien lisäksi jo yksi lisärahoitus voi laukaista arviointimenettelyn, tämä ei ole Pohjois-Karjalassa tällä hetkellä uhkana.

Talousennuste

Talousennusteen (taulukko 3.) arvioidaan kuluvan vuoden lopussa olevan 30 milj. euroa alijäämäinen, mikä on 15 milj. euroa talousarviota heikompi. Merkittävimpiä talousarviosta poikkeamia ovat palvelujen ostojen kehitys, joka vuodesta toiseen jatkuu talousarviota suurempana. Tällä hetkellä palvelujen ostoissa on yhteensä noin 14 milj. euron ylityspaine. Lomapalkkavelka on viimeisinä vuosina kasvanut muutamalla miljoonalla ja sama kehitys näyttäisi jatkuvan, kustannusvaikutus ennusteessa on noin 3,5 milj. euroa. Lomapalkkavelan kasvun taittamiseksi on huhtikuun aikana päätetty lisätoimenpiteistä. Vuoden 2024 vuosilomat suunnitellaan ja pidetään lomaohjeistuksen mukaisesti. Vuoden 2022 lomat on pidettävä kesälomakauden loppuun mennessä, ja vuodelta 2023 vielä käyttämättä olevat vuosilomat on anottava huhtikuun loppuun mennessä. Lomarahain vaihtaminen vapaaksi on mahdollista, mutta vasta kun muut lomat on suunniteltu ja pidetty. Lomarahavapaiden ajalle ei palkata sijaisia ja mahdolliset lomarahavapaat on pidettävä kuluvan vuoden aikana. Vapaaehtoisten, palkattomien vapaiden pitämistä 1–7 päivän verran suositellaan koko henkilöstölle vuosilomien lisäksi vuoden 2024 aikana. Toimenpiteitä seurataan toukokuusta alkaen kuukausittain.

Nyt arvioidun talousennusteen lisäksi talouden toteumassa on arviolta noin 15 milj. euron lisäriski, joka on vaarassa realisoitua, ellei talouskehitystä saada käännettyä tavoiteltuun suuntaan. Lisäriskiä tällä hetkellä aiheuttavat talousarvioon sisältyvät omaisuuden myynnit, strategisen uudistusohjelman toteutuminen, tytär- ja osakkuusyhteisöjen kulukehitys varsinkin ICT- ja laitoshuoltokustannuksissa sekä ylityspaineet aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa.

Kun tiedossa olevat arviot sekä tulo- että menopuolen merkittävimmistä tekijöistä huomioidaan, niin hyvinvointialueen tulosennusteen arvioidaan olevan 15 milj. euroa talousarviota huonompi. Pelkkä strategisen uudistusohjelman toteuttaminen ei riitä, joten toimialueet ovat kartoittaneet huhtikuun aikana lisää tehostamistoimenpiteitä ja kulujen väliaikaisia karsimisia. Toimenpiteitä ovat mm. vuoden 2024 koulutusmäärärahojen leikkaus kaikilla toimialueilla ja majoitus- ja matkakulujen minimointi. Kaikkea tilaamista, ostamista ja hankintoja koskee erityinen tarveharkinta ja niin sanotut ohjotot sekä suorahankinnat otetaan erityistarkasteluun. Käyttötarvikevarastot minimoidaan hävikin vähentämiseksi. Ostamiseen ja hankintoihin liittyvää päätöksentekoa nostetaan toimialueiden linjajohdossa ylöspäin. Lääkäripalvelujen ostoja vähennetään erityisesti etälääkäritoiminnan osalta. Digisotekeskuksen toimintaa laajennetaan suunnitelmien mukaan. Asiakaspalveluostojen rajoitetaan ja/tai niihin liittyviä sopimuksia pyritään neuvottelemaan uudestaan. Tilatarpeet ja tilojen käyttöaste otetaan uudelleen arvioitavaksi. Tarpeettomista ja ylisuurista tai kalliista toimitiloista luovutaan, ja vuokraehdot neuvotellaan uudelleen. Siun sotessa on jo voimassa johtaja- ja päällikkövirkojen täyttölupamenettely

vuoden 2026 loppuun saakka. Täyttölupamenettely otetaan käyttöön toimialueiden sisällä kaikkien muidenkin vakituisten virkojen ja toimien täyttämässä, ja määräaikaisten työsopimusten jatkaminen otetaan toimialueilla tarkkaan harkintaan. Lyhytaikaisten sijaisten käyttö minimoidaan. Lisätoimenpiteistä on viestitty koko henkilöstölle huhti-toukokuun aikana. Toimenpiteitä seurataan toukokuusta alkaen kuukausittain.

Strateginen uudistusohjelma

Taulukossa 4 on kuvattu talouden tavoiteohjelman 10 milj. euron eteneminen. Tällä hetkellä eurotavoitteesta 4 % on toteutettu ja reilut 60 % etenee suunnitellusti. Haasteita toimenpiteiden toteutumisessa arvioidaan olevan 20 % osalta ja 16 % ei etene tai valmistuu alle tavoitteen. Eniten haasteita on henkilöstöohjelman toteuttamisessa. Lakisääteisyys turvaamisen osalta (taulukko 6) noin 64 % on joko toteutunut tai toteutumassa suunnitellusti. Tällä hetkellä 30 % osuudessa arvioidaan olevan haasteita, mikä johtuu pääosin ikääntyneiden asumispalvelujen saatavuudesta. Strategisen uudistusohjelman oletetaan huhtikuun lopun tilanteen perusteella toteutuvan kuitenkin tavoitteiden mukaisesti, vaikka riskejä uudistusohjelman toteuttamiselle onkin havaittavissa.